

ישיבת הפתל - ירושלים

שיחת הגאון הרב אביגדר הלוי נבנצל שליט"א

לפרשת קרח תשע"א

"הרחב פיך ואמלאהו"

שמירת המשכן - לשם מה היא נחוצה?

הקב"ה אומר לאהרן: "אתה ובניך ובית אביך אתה תשארו את עון המקדש... וגם את אחיך מטה לוי שבת אביך הקרב אתה וילוו עליך וישבתו... ושמרו משמרתך ומשמרת כל האהל" וגו' (במדבר יח, א-ג). ציווי זה בא לאחר הנסיון של קרח ועדתו לעבוד במשכן. אחרי מה שקורה להם, ואחרי הנס של פריחת מטה אהרן, כשכולם כבר יודעים שאהרן הוא זה שנבחר לכהונה ואין עוד עוררין על כך, באים בני ישראל וטוענים למשה: "הן גוננו, אבדנו, פלנו אבדנו! כל הקרב הקרב אל משפך ה' - ימות! האם תמנו לגוע"? (שם יז, כז-כח) "שמא הופקרנו למיתה"? (רש"י שם) בתגובה לטענה זו חוזר² ה' ומצוה את אהרן ואת הלויים להציב מתוכם שומרים קבועים בשערי המשכן, למנוע מזרים להכנס ולעבוד במשכן, "ולא יהיה עוד קצף על בני ישראל" (שם יח, ה) כמו שהיה כבר (רש"י שם).

וקשה: למה צריך להפקיד שומרים על המשכן? וכי לא די לצוות את בני ישראל שלא יכנסו למשכן, וזהו? ובכלל, איזו מין טענה היא זו, "הן גוננו, אבדנו, פלנו אבדנו" וכו'? אחרי שראו מה שקרה לקרח ולעדתו, ולאחר שמוזהרים אותם בצורה ברורה ומדוייקת, 'עד כאן מותר להכנס, ומכאן אסור להכנס' - איזו סכנה יש כאן? למה הם אומרים, "אין אנו יכולין להיות זהירין בכך"? (רש"י שם יז, כח) כל כך קשה להזהר שלא להכנס למשכן ושלא לעבוד בו?!

התשובה היא, שבני ישראל נמשכים אל הקדושה בעצמה רבה כל כך, עד שכמעט ואין באפשרותם להתגבר על משיכה זו ולהמנע מכניסה אל הקודש, למרות הסכנה שבדבר. "וזה צעקתם: כי מי שיעלה על רצונו להשיג דבקות ורוח הקודש, הלא אין מעצור לפניו לפרוץ גדרו ולעלות להיכל ה', כי עזה כמות אהבת ה', וא"כ עלולים המה למוות... שְׁהִיָּה אותו הדור כולם יודעים מִנְּהָה העונג הנפלא [להדבק בשכינה], ואם כן אין איש ממנו בטוח בחייו" (העמק דבר' שם). כל כך הקודש מושך אותם, עד שאין בכחם להתגבר על המשיכה הזו. לכן יש צורך בשומרים על המשכן, למנוע את ההתפרצות הזו, שמקורה במשיכה עזה אל הקדושה.

לפי זה ניתן לתרץ גם קושיא אחרת. הקב"ה מצוה את אהרן ואת הלויים להציב מתוכם שומרים קבועים בשערי

המשכן. כיצד יכולים כמה כהנים וכמה אלפי לויים למנוע התפרצות של עשרות אלפים או מאות אלפים מבני ישראל למשכן, אם תהיה כזו? הרי לא ניתנו ביד הלויים כלי נשק או אמצעים לפיזור הפגנות, להתמודד עם אירוע שכזה! אלא שלזה באמת לא היה חשש. לאחר שראו ישראל מה קרה לקרח ולעדתו, לא היה חשש להתארגנות המונית נוספת להכנס אל המשכן ולעבוד בו. החשש היה רק ליחידים שלא יוכלו להשתלט על רגשות הקדושה המפעמים בקרבם, וינסו להכנס אל המשכן למרות הסכנה, וכנגד זה די בשמירה פחותה של כמה כהנים וכמה לויים בלתי חמושים.

והאחריות על כך על מי היתה מוטלת? - על אהרן ובניו. "אתה ובניך ובית אביך אתה תשארו את עון המקדש" (במדבר יח, א). "עליכם אני מטיל עונש הזרים שיחטאו בעסקי הדברים המקודשים המסורים לכם... אתם תשבו ותזהירו על כל זר הבא ליגע" (רש"י שם).

"גבולות חלק הקב"ה בעולמו"

אבל חוץ מן התפקיד של שמירת המשכן, והעונש הצפוי אם לא ימלאו תפקיד זה כראוי, אהרן מקבל בפרשתנו גם פרשה של עשרים וארבע מתנות כהונה³ (במדבר יח, ח-ט). "לפי שבא קרח וערער כנגד אהרן על הכהונה, בא הכתוב ונתן לו כ"ד מתנות כהונה בברית מלח עולם" (רש"י שם, ח), [ולכך נכתבה פרשת מתנות כהונה בפרשתנו (רש"י שם)]. אמנם יש מתנות שלא נזכרו בפרשה זו [זרוע לחיים וקבה, ראשית הגז וחלה], אך גם מתנות אלו, רק בפרש"י לא נזכרו, אבל ברמז נזכרו, כמבואר בספרי: "כל חלב וצֶהָר וְכָל חֶלֶב תִּירוֹשׁ וְדֶבֶן - זו תרומה ותרומת מעשר. ראשיתם - זו ראשית הגז. אֶשֶׁר יִתְּנוּ - זה הזרוע והלחיים והקיבה. לה' - זו חלה" (ספרי בפרשתנו). הרי, שכל כ"ד מתנות כהונה נזכרות כאן, או בפירוש, או ברמז.

והנה, מה שראשית הגז וחלה לא נזכרו בפירוש, יש לומר שזהו מפני שנכללו במילה "ראשיתם", שהיא יתירה (עי' מלבי"ם), ועל כרחך פִּנְתָה לרמז למתנות אלו שנקראו "ראשית", [ראשית עֶרְסְתְּכֶם חֶלֶה תִּרְיָמוּ תְרוּמָה" (במדבר טו, כ), "וְכָל אֲשֶׁר יִתְּנוּ צֶהָר וְכָל חֶלֶב תִּירוֹשׁ וְדֶבֶן" (ד),] והרי זה כאילו נזכרו במפורש - "ראשיתם". ואולם, זרוע לחיים וקיבה לא נקראו "ראשית", וא"כ למה לא נזכרו

אחר, אדם יכול להיות היום איכר, מחר סוחר, ואם ישנו את החוקה, אולי יוכל גם להיות המלך או הנשיא באותה מדינה. וכן להפך: מי שהיום מלך, יתכן שיורידו אותו מגדולתו, וילך להיות איכר, או סוחר. אין קביעות. הכל יכול להשתנות. לעומת זאת, בעם ישראל אין זה כך. המלכות נתונה באופן נצחי ליהודה, ועבודת המקדש נתונה באופן נצחי ללוי, וגם בשאר השבטים יש תורשה - "דן ידן עמו", "ובולן לחוף ימים ישכן", ועוד. למה זה? - מפני ישראל הם "גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ" ! הם כמו אדם אחד ! אדם אחד, אינו יכול לעשות מהפכה בגופו, שממחר בבוקר הוא יראה דרך האוזניים וישמע דרך העיניים, וילך על ידיו ויאכל ברגליו. האבר המיוחד לראיה הוא העין, והאבר המיוחד לשמיעה הוא האוזן, ואין שום דבר שיכול לשנות את זה. אי אפשר לבצע החלפת תפקידים בין האברים. זהו בדיוק המצב בעם ישראל. אין החלפת תפקידים בין חלקי האומה. כהן ישאר תמיד כהן, לוי ישאר תמיד לוי, והמלכות תהיה שייכת לנצח לבית דוד ולא למישהו אחר. וכן דן נשאר דן, וזבולון נשאר זבולון, ואי אפשר להחליף ביניהם את התפקידים⁶. זהו "גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ".

[וביאור אחר שחשבתי לזה הוא, שבאמת בעם ישראל מורגשת האחדות הפנימית יותר מכל עם אחר. האנגלים והצרפתים התישבו באמריקה, והיום הם כבר לא אנגלים ולא צרפתים, אלא אמריקאים. בהתחלה עוד היה להם יחוד מסויים, אח"כ לאט לאט הם נהיו אמריקאים. בימי הצלבנים הם נלחמו כאן בא"ע עם המוסלמים, חלק מהם נהרגו, וחלק מהם נשאר בארץ. מי הם צאצאי הצלבנים האלו שנשארו בארץ ישראל? - הערבים הנוצרים! לערבים אלו יש אמנם יחוד מסויים, שהם נוצרים ולא מוסלמים, אבל מי מהם צרפתי ומי מהם גרמני? אי אפשר לדעת. כלם הפכו לערבים! לדת שלהם נשאר זכר, אבל לאופי העם הקודם ממנו באו, לא נשאר שום זכר. הם התבוללו כאן, וזהו. לעומת זאת, עם ישראל התפזר הרבה לפנייהם, לפני אלפים שנה, ובכל זאת הוא מרגיש כעם אחד. היהודים מתימן וממרוקו ומרוסיה ומפולין הם כלם עם אחד, ומרגישים כעם אחד. זהו "מי פְּעַמְךָ יִשְׁרָאֵל גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ". גוי אחד, שלא מתבולל בשאר הגוים].

שאיפות ברוחניות - ללא הגבלה

והנה, עד כמה שיש טענה על קורח שניסה לפרוץ את הגבולות שהגביל הקב"ה בעולמו, מצד שני מוסרים לנו חז"ל, שגם על משה רבינו יש טענה בפרשה הזו, ודוקא בכיוון ההפוך - שהגביל מה שלא צריך להגביל - וכפי שיבואר.

כשקרח ועדתו באים אל משה רבינו לעורר על הכהונה, אומר להם משה: "רַב לְכֶם בְּנֵי לְוִי" (במדבר טז,

כאן במפורש, רק ברמז⁴? אולי יש לומר, שזהו מפני שמתנות אלו לא ניתנו לכהנים אלא בזכות מעשהו של פינחס (עי' חולין קלד, ב), ומעשה זה היה רק בסוף ארבעים שנה, לכן נזכרו בפרשתנו רק ברמז, ולא במפורש.

עכ"פ, הקב"ה נותן לאהרן את מתנות הכהונה, ואומר לו: "בְּרִית מְלַח עוֹלָם הוּא לְפָנַי ה', לְךָ וּלְזַרְעֶךָ אֲתָן" (במדבר יח, יט). מה פירוש "בְּרִית מְלַח עוֹלָם"? אומר רש"י: "כברית הכרותה למלח, שאינו מסריח לעולם". כשם שהמלח לא מתקלקל לעולם, כך גם הברית שבין הקב"ה לכהנים אינה בטלה לעולם. [וכן "ברית מלח" המוזכרת אצל דוד, "כִּי ה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל נָתַן מִמְלָכָה לְדָוִד עַל יִשְׂרָאֵל לְעוֹלָם לוֹ וּלְבָנָיו בְּרִית מְלַח" (דהי"ב יג, ה), הכונה היא כן, שהמלכות לא תבטל מבית דוד לעולם. אמנם יכולות להיות מלכויות אחרות לפעמים, כמו מלכות ישראל (בבית ראשון) ומלכות בית חשמונאי (בבית שני), אבל המלכות הנצחית היא של דוד, ודבר זה הוא בלתי ניתן לשינוי].

ואולי יש לפרש עוד, ש"ברית מלח" המוזכרת בפרשתנו מרמזת לברית מלח המוזכרת בפרשת ויקרא: "וְכָל קָרְבָּן מִנְחַתְךָ בְּמִלַּח תְּמַלֵּחַ, וְלֹא תִשָּׁבֵת מְלַח בְּרִית אֱלֹהֶיךָ מֵעַל מִנְחַתְךָ" (ויקרא ב, יג). ופירש רש"י (שם), "שהברית כרותה למלח מששת ימי בראשית, שהובטחו המים התחתונים ליקרב במזבח במלח, וניסוך המים בחג"⁵. נמצא, שהמלח שציוותה התורה להקריב עם הקרבנות רומז להבדלה שעשה הקב"ה בין המים העליונים למים התחתונים. ונרמזת בזה גם ההבדלה שהבדיל ה' בין כהנים ללוים ובין כהנים לישראלים, שהגביל ה' את עולמו, שלא כל אחד יכול להיות בכל מקום. יש מים שתפקידם להיות למעלה, ויש מים שתפקידם להיות למטה. וכמו כן יש אנשים שתפקידם להיות כהנים, ויש אנשים שתפקידם להיות לויים, ולא כל אחד יכול לבחור לעצמו כל תפקיד שהוא רוצה. כי גבולות נתן הקב"ה בעולמו.

משה הרי אומר לקרח, "בְּקֹר וַיַּדַּע ה' אֶת אֲשֶׁר לוֹ" (במדבר טז, ה), ומביא רש"י מחז"ל: "אמר לו משה: גבולות חלק הקב"ה בעולמו. יכולים אתם להפוך בקר לערב? כן תוכלו לבטל את זו, שנאמר: 'וַיְהִי עָרֶב וַיְהִי בֹקֵר... וַיִּבְדֵּל' (בראשית א, ד-ה), כך וַיִּבְדֵּל אֶהְרֶן לְהַקְדִּישׁוּ וְגו' (דהי"א כג, יג)". כלומר, כשם שאינכם יכולים להפוך את הבוקר לערב ואת הערב לבוקר, כך אי אפשר לשנות מכהן ללוי ומלוי לכהן. יש גבולות בעולם.

אולי זה הפשט בפסוק שאומרים בתפלת מנחה של שבת, "ומי פְּעַמְךָ יִשְׁרָאֵל גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ" (דהי"א יז, כא). מה פירוש הדבר שישראל הם "גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ"? הרי גם האנגלים הם גוי אחד בארץ! וכן הצרפתים והרומנים והעירקים וכל עם אחר! אז מה פירוש "מי פְּעַמְךָ יִשְׁרָאֵל גוי אֶחָד בְּאֶרֶץ"? חשבתי, שאולי הפשט הוא כך: בעם

חנה - דוגמא לשאיפה נכונה

חנה נשואה לאלקנה שהיה מצאצאי קרח (עי' דהי"א ו, יח-כב), ואולי היא זו שמתקנת את השאיפה לגדלות, כך שתהיה במקום הנכון ובצורה הנכונה. חנה באה לשילה, ומבקשת מה' שיתן לה בן. אם ה' יתן לה בן רגיל, זה כבר יפה מאד. הרבה אנשים היו כבר מרוצים. אבל חנה לא מסתפקת בזה. היא מבקשת "וְנִתְּתָה לְאִמְתְּךָ זָרַע אֲנָשִׁים" (שמו"א א, יא). מהו "זָרַע אֲנָשִׁים"? - זרע ששקול כשני י אנשים (ברכות לא, ב). ואלו שני אנשים? - שני צדיקים, כמובן. אבל לא סתם צדיקים, אלא כמו משה ואהרן! (ע"ש) כך היא מבקשת! אמנם אם הבן יהיה כמו יהושע וכלב, או כמו אלעזר ואיתמר, זה גם לא מעט. אבל אם אפשר יותר מכך, צריך לבקש על יותר. צריך לבקש כמו משה ואהרן!

ואכן, חנה זוכה שבקשתה תתמלא: "מִשֶּׁה נֶאֱהָרַן בְּכֶהֱנִיו, וְשִׁמוּאֵל בְּקִרְיָאֵי שְׁמוֹ" (תהלים צט, ו) - שמואל שקול כמשה ואהרן. כמובן, לא לגמרי ח"ו, "לֹא קָם נְבִיא עוֹד בְּיִשְׂרָאֵל כְּמֹשֶׁה" (דברים לד, י; ועי' בעיקר השביעי מ"ג עיקרי האמונה), אבל מבחינה מסוימת שמואל שקול כנגד משה ואהרן, כפי שרואים בפסוק. אם היתה חנה מסתפקת במועט, היתה מבקשת כשני צדיקים פשוטים, או כשני יהודים פשוטים. אבל היא אינה מסתפקת כשני אנשים פשוטים, וגם לא כ"סתם" שני צדיקים, אלא כשני הצדיקים הגדולים ביותר, שאין בעולם דוגמתם. ועל כן, בצרוף תפלתה, שנאמרה ודאי מעומקא דליבא, היא אכן זוכה לזה.

כזו צריכה להיות גם השאיפה של בן ישיבה. לא להתספק שיהיה תלמיד טוב. זה יפה מאד להיות תלמיד טוב, אבל צריך לשאוף להיות תלמיד חכם, להיות גדול בתורה, להיות מגדולי התורה. מספרים על ה"חפץ חיים" שאמר, שאינו מבין איך יהודי אומר בתפילה "והאר עינינו בתורתך... ותן בלבנו בינה להבין ולהשכיל לשמוע וללמוד וללמד", ו"חננו מאתך דעה בינה והשכל", ולאחר התפילה הוא אינו פותח גמרא לראות, אולי ה' קיבל את תפילתו. אולי הוא נהיה פתאום למדן. היד ה' תקצר לתת לך חכמה?! אם באמת תבקש "להבין ולהשכיל לשמוע וללמוד וללמד לשמור ולעשות", ותשאף לזה בלב שלם, תזכה לכל הדברים האלה בע"ה!

אז גם אנו, אם נשאף לגדלות, אולי הקב"ה יקבל את התפילה שלנו, ונזכה להיות גדולי תורה. בגשמיות - מידה טובה היא להסתפק במועט. לא לבקש בקשות מופרזות (ברכות נ, א). אבל בתורה ובעניינים רוחניים - "הִרְחֵב פִּיךָ וְאִמְצָאֵהוּ" (תהלים פא, יא). צריך לבקש בשפע, לא להסתפק במועט (ברכות שם). כמובן, יש להשתדל להגשים את השאיפות בדרך נכונה, לא בדרך פסולה כמו שעשה קרח. אבל השאיפה צריכה להיות, להגיע לכמה שיותר. להיות

ז. ואמרו על זה חז"ל: "בְּרַב בְּשֵׁר, וּבְרַב בְּשָׂרוּהוּ" (סוטה יג, ב). כלומר, בגלל שמושה אמר "רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי" (במדבר טז, ז), לכן כשהתפלל וביקש להכנס לארץ ישראל, עונה לו הקב"ה באותה לשון: "רַב לְךָ, אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֲלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" (דברים ג, כו). אם לא היה אומר לקַרַח ולעדתו "רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי", גם הקב"ה לא היה אומר לו "רַב לְךָ", והיה נכנס (אולי) לארץ ישראל. בגלל שאמר "רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי" - עבודת הכהונה אינה בשבילכם - נענה גם הוא ב"רַב לְךָ, אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֲלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה" - ארץ ישראל אינה בשבילך.

וקשה: מה היא הטענה כלפי משה רבינו, במה שאמר לקַרַח ולעדתו "רַב לָכֶם"? וכי לא צדק במה שאמר להם, שְׁאֵל להם לדרוש כהונה לעצמם?! ודאי שצדק! הרי כך הוכח משריפת המקטירים (במדבר טז, לה) ומבליעת שאר בני עדת קרח באדמה. מהי אפוא הטענה על משה רבינו? התשובה היא, שגם אם נכונים הדברים שהכהונה אינה מתאימה לבני לוי, מ"מ לא היה צריך לנסח את הדברים בלשון "רַב לָכֶם בְּנֵי לְוִי". למה? מפני שאין גבול, כמה צריך אדם לשאוף לעלות ברוחניות. אין "רב לך" בשאיפתו הרוחנית של האדם. ועל כן, עם כל הגאווה ובקשת הכבוד שהיו בתביעתם של קַרַח ועדתו, נקודה זו היתה דוקא חיובית אצלם. הם רוצים לעלות ברוחניות, להיות יותר ממה שהם עתה, ולהתחייב במצוות שלא נצטוו בהן עד עתה - במצוות הכהונה. ועל כן, אם משה משתמש בביטוי בלתי מוצלח, "רַב לָכֶם", מספיק לכם שאתם לויים, לא צריך לשאוף ליותר מזה - הרי במידה כנגד מידה גם הקב"ה אומר לו "רַב לְךָ". יש גבול גם לשאיפות שלך. קבלת את התורה, הוצאת את ישראל ממצרים - זה מספיק. אינך צריך גם להכנס לארץ ישראל. אתה שואף גם להפריש תרומות ומעשרות, ולקיים שאר המצוות התלויות בארץ? - זה לא. "רַב לְךָ"!

הקב"ה מדקדק עם צדיקיו כחוט השערה (יבמות קא, ב). אפשר שמושה רבינו כלל לא התכוין לומר שאיפתם הרוחנית של בני עדת קרח היא גדולה מדי. אולי רק התכוין לומר, שכבר ניתנה הכהונה לאהרן, ובפועל לא ניתן עוד לאחרים להשיג כהונה. אך כיון שיש מקום לתלות בדבריו משמעות כזו, שאין לאדם לשאוף למעלות הגבוהות ממנו הרבה - נענש ב"רַב לְךָ, אֵל תּוֹסֵף דָּבָר אֲלֵי עוֹד בְּדָבָר הַזֶּה". היה צריך לדקדק היטב בלשונו, ולא להוציא מפיו דברים כאלו, שעלול לבוא אדם וללמוד מהם שיש גבול לשאיפות ברוחניות. כי אין גבול לעליה ברוחניות, ואדם צריך לשאוף לגדלות בלי גבול. איך להוציא שאיפה זו אל הפועל, זו כבר שאלה אחרת. אם משה אומר שלא להקטיר קטרת, אז אסור להקטיר קטרת. אבל עצם השאיפה לגדלות היא מצויינת, ואין להגביל שום אדם, עד היכן עליו לשאוף.

חז"ל אומרים, "זֶה אֶלֶי נֶאֱמָרוּ" (שמות טו, ב) - "הוֹי דומה לו [נֶאֱמָרוּ] - נוטריקון: אני-הוא"; מה הוא חנון ורחום, אף אתה הִיָּה חנון ורחום" (שבת קלג, ב). לא מספיק א"כ לשאוף להיות כמו אברהם יצחק ויעקב. יש לשאוף להיות כמו הקב"ה בכבודו ובעצמו! כמובן, בפועל לא שייך להגיע לזה. גם אם ארצה להיות "נוצר חסד לאלפים", הרי אינני חי אלפי שנים, וגם במידות האחרות איננו יכולים להגיע למדרגתו של הבורא. אבל לפי יכולתי דורשים ממני להדמות לקב"ה. אם הוא חנון ורחום, השתדל גם אתה להיות חנון ורחום. אם הוא ארך אפים ורב חסד, השתדל גם אתה להתנהג במידות אלה.

השאיפות צריכות להיות, אפוא, בגדלות. והשואף באמת ומשתדל כראוי - זוכה לסיעתא דשמיא מרובה.

גדול בתורה כמה שיותר, וכמה שיותר ירא שמים. לשאוף בגדלות, לא בקטנות. אין "רב לכם" בשאיפות הרוחניות. כל אחד צריך לשאוף להיות ת"ח גדול, לדעת את כל התורה כולה, לפסוק, ללמד, ולהיות למדן. לזה - אין גבול.

חז"ל אמרו, "כל אחד ואחד מישראל חייב לומר, מתי יגיעו מעשי למעשה אבותי, אברהם יצחק ויעקב" (תדא"ר פכ"ה). איזה הגיון יש בשאיפה גדולה כזו? וכי למעשי התנאים כבר הגעתי?! ולמעשי האמוראים כבר הגעתי?! או אל מעשי הגר"א? או לכל הפחות אל מעשי החפץ חיים? לא הגעתי לכל המדרגות הללו. וא"כ, לכאורה צריך היה לבקש "מתי יגיעו מעשי למעשי החפץ חיים", רק אח"כ, לכשנגיע לזה (אם נגיע), נבקש מתי יגיעו מעשי למעשי הגר"א, וכך הלאה. אך חז"ל מלמדים אותנו שלא זו הדרך. חז"ל מלמדים אותנו שכבר מן ההתחלה יש לשאוף לגדלות המירבית - "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, אברהם יצחק ויעקב". אם אדם ישאף להיות כאברהם יצחק ויעקב, אולי יהיה כמו החפץ חיים. אבל אם לא ישאף להיות כאברהם יצחק ויעקב, אזי גם כמו החפץ חיים לא יהיה. אם שואפים לגדלות, יש סיכוי לקבל גדלות. אבל אם לא שואפים לגדלות, לא מקבלים כלום.

ובאמת, השאיפה של "מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי, אברהם יצחק ויעקב", גם היא לא השאיפה הגדולה ביותר.

השיחה נערכה לפי הבנתו של העורך,
וכל טעות או חסרון (אם ישנם) יש לתלות בעורך בלבד.

1. רש"י: "עליכם אני מטיל עונש הזרים שיחטאו בעסקי הדברים המקודשים המסורים לכם... אתם תשבו ותזהירו על כל זר הבא ליגע".
2. הציווי הראשון על כך מופיע כבר בפרשת במדבר: "וְהָלוֹיִם יִחַנוּ סָבִיב לְמִשְׁפַּחַת הָעֵדֻת... וְשָׁמְרוּ הַלְוִיִּים אֶת מִשְׁמֶרֶת מִשְׁפַּחַת הָעֵדֻת" (במדבר א, נג). ובהמשך שם מצוה התורה שוב: "הִקָּרַב אֶת מִשְׁחֵי לְוִי, וְהִעֲמַדְתָּ אֹתוֹ לְפָנָי אֶהְרֶן כַּהֵן וְשָׁרְתוּ אֹתוֹ" (שם ג, ו). ומהו השירות? - "וְשָׁמְרוּ אֶת מִשְׁמֶרֶתוֹ" (שם, ז). "לפי ששמירת המקדש עליו (=על אהרן), שלא יקרב זר... והלויים הללו מסייעין אותו" (רש"י שם, ו).
3. ע"י פירוט מלא של כל כ"ד המתנות בכרייתא בגמרא (חולין קלג, ב).
4. שהרי התיבות "אֲשֶׁר יִתְּנוּ" המרמזות לזרוע לחיים וקבה, אינן מרמזות להן להדיא כחלה וראשית הגז שנקראו "ראשית" ונרמזו במילה "בְּרֵאשִׁיתָם". דתיבות "אֲשֶׁר יִתְּנוּ", אין בהן רמז בדוקא לזרוע לחיים וקבה, ורק נרמז בהן שיש עוד איזו מתנה, וכל מתנה היא אפשר לתלות בתיבות אלה, שהרי כל כ"ד מתנות כהונה נקראו "מתנות".
5. שכאשר הבדיל הקב"ה בין המים אשר מתחת לרקיע ובין המים אשר מעל הרקיע (בראשית א, ז), באו המים התחתונים בתרעומת אליו, על שהרחיקם מכסא הכבוד, ועל כן הבטיח להם הקב"ה שיהיו נקרכים על המזבח במלח (הנעשה ע"י יבוש מים מלוחים), וכן ע"י ניסוך המים בחג הסוכות.
6. וכתב השל"ה הקדוש: "האר"י ז"ל היה אומר (שער הכוונות דרושי עלינו לשבח ונוסח התפלה דרוש א'), כמו שיש ארבעה דגלים [במחנה ישראל], כך יש ארבע כתות בישראל חלוקים באיזה מנהגים, ספרד, אשכנז, קטלוניא, אטליא, וכל אחד ישאר בדגלו לנהוג מנהגו, ואלו ואלו דברי אלקים חיים" (של"ה, "דרך חיים תוכחות מוסר" לפרשת במדבר).